

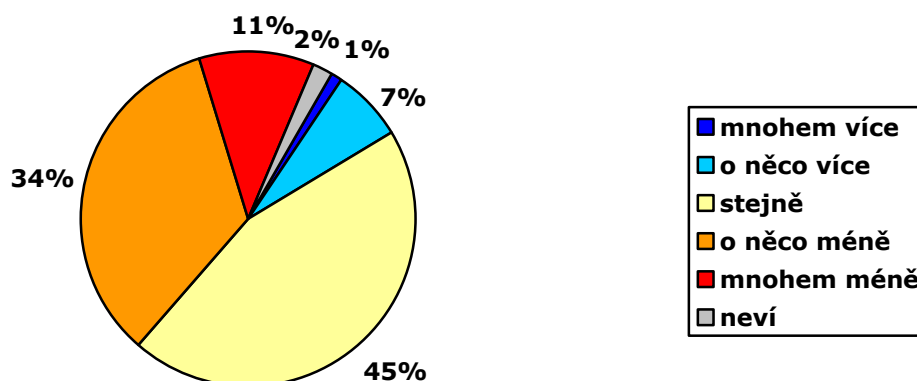
Občané o inflaci a reálných příjmech – leden 2015

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost, v15-01
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	12. – 19. 1. 2015
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraje (Oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1021
Počet tazatelů:	241
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	EV.28, EV.29, EV.30
Zveřejněno dne:	17. února 2015
Zpracoval:	Jan Červenka

Lednový výzkum CVVM se zabýval problematikou pohybu cenové hladiny, respektive míry inflace.

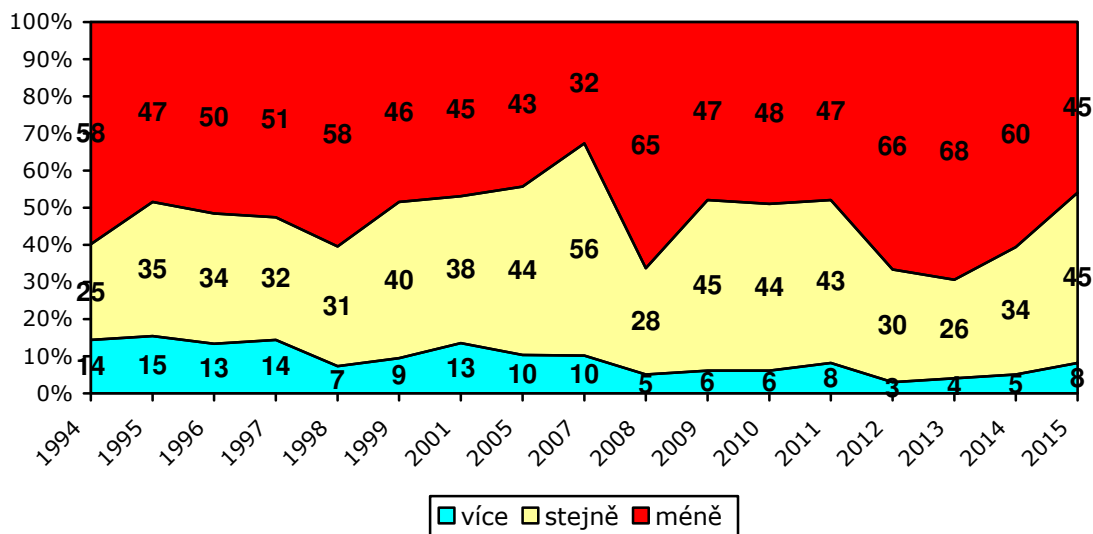
Graf 1: Subjektivní hodnocení reálných příjmů domácnosti v porovnání se situací před rokem (%)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 12. – 19. 1. 2015, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Řekl byste, že za příjmy Vaší domácnosti můžete uhradit a nakoupit ve srovnání s dobou před jedním rokem mnohem více, o něco více, asi tak stejně, o něco méně nebo mnohem méně?“

Graf 2: Subjektivní hodnocení reálných příjmů domácnosti v porovnání se situací před rokem – časové srovnání (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“. Kategorie „více“ je součtem podílů „mnohem více“ a „o něco více“, kategorie „méně“ je součtem podílů „mnohem méně“ a „o něco méně“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Nejprve jsme všem dotázaným položili otázku týkající se vývoje reálných příjmů jejich domácnosti v uplynulém roce. Výsledky odpovědí respondentů zachycené v grafech 1 a 2 ukazují, že více než dvě pětiny (45 %) lidí se domnívají, že za příjmy své domácnosti mohou nakoupit nebo uhradit méně než před rokem, přičemž 34 % všech dotázaných zvolilo odpověď „o něco méně“ a 11 % uvedlo možnost „mnohem méně“. Stejně velkou část (45 %) pak tvoří podíl těch, kdo soudí, že reálný příjem jejich domácnosti je asi tak stejný jako před rokem, respektive že si za svůj příjem mohou nakoupit a uhradit stejně jako před rokem. Jen 8 % občanů má pocit, že za svůj příjem si mohou nakoupit více než před rokem, zbývající 2 % respondentů uvedla, že neví.

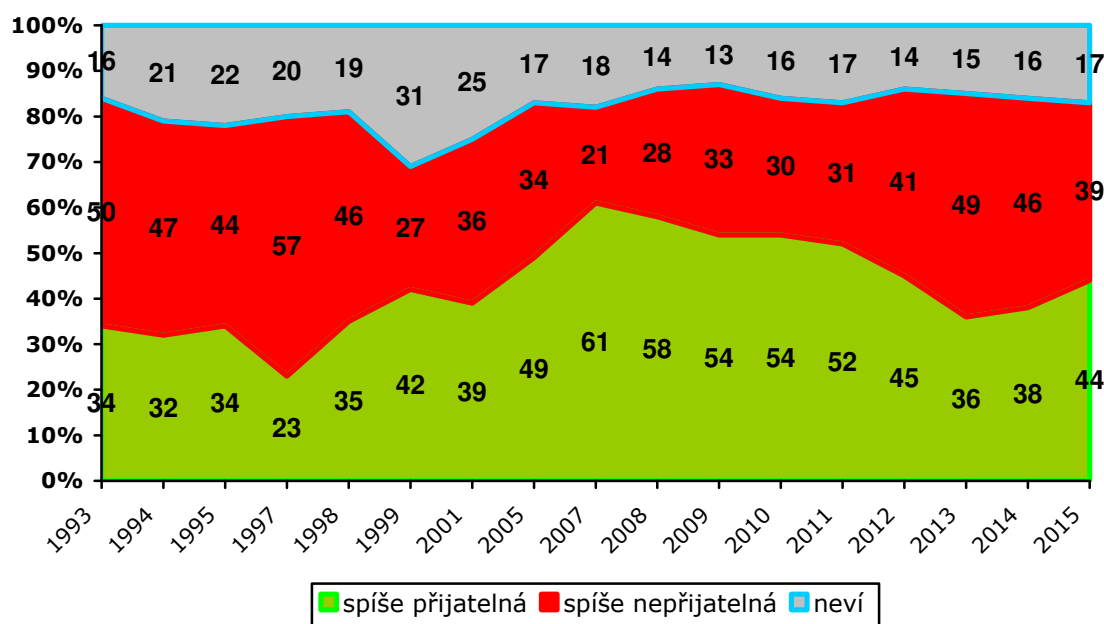
Jak vyplývá z údajů v grafu 2, aktuální výsledek představuje výrazné zlepšení oproti výsledku zaznamenanému v lednu 2014, když podíl těch, kteří si podle vlastního vyjádření za svůj příjem mohou nakoupit méně než před rokem, poklesl o 15 procentních bodů, což se na druhé straně projevilo jedenáctibodovým nárůstem u podílu těch, kteří podle svých slov ze svého příjmu mohou uhradit a nakoupit stejně jako před rokem, a mírným, třibodovým zvýšením podílu těch, kdo si podle vlastního vyjádření za svůj příjem mohou nakoupit více než před rokem. V porovnání s rokem 2013 se pak podíl těch, kdo si prý mohou za svůj příjem nakoupit méně než před rokem, snížil o 23 procentních bodů a celkové rozložení odpovědí se vrátilo na úroveň, kterou mělo v letech 2009 až 2011.

Podrobnější analýza ukazuje, že odpovědi respondentů na výše uvedenou otázku silně korelují s jejich hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti, když asi dvě třetiny těch, kdo ji hodnotí příznivě, odpovídaly, že mohou za svůj příjem nakoupit více než před rokem (11 %) nebo asi tak stejně (56 %), zatímco u tří čtvrtin (76 %) dotázaných se špatnou životní úrovní se objevila odpověď, že mohou za příjem své domácnosti nakoupit méně než před rokem. Méně než před rokem si za své příjmy může nakoupit i téměř polovina (47 %) těch, kdo životní úroveň své domácnosti hodnotí jako „ani dobrou, ani špatnou“. Mezi lidmi s dobrou životní úrovní to v porovnání s tím byla necelá třetina (31 %).

Odpovědi na danou otázku rovněž velmi silně korespondují s hodnocením současné ekonomické situace v ČR, když výrazně častěji to, že za stávající příjem své domácnosti mohou nakoupit stejně nebo i více než před rokem, uváděli dotázaní, kteří současnou ekonomickou situaci v ČR hodnotí jako dobrou, zatímco to, že si za svůj příjem mohou nakoupit méně, říkali většinou ti, kteří vnímají ekonomickou situaci ČR jako špatnou. Pohled na vývoj reálného příjmu se zlepšuje s rostoucím vzděláním a faktickým příjmem a zhoršuje se s rostoucím věkem. V poněkud horších barvách situaci okolo vlastního příjmu v porovnání se situací o rok zpět vidí důchodci, nezaměstnaní, respondenti, kteří se na pravolevé škále politické orientace hlásí k vyhraněné levici, a z hlediska stranických preferencí stoupenci KSČM nebo rozhodní nevoliči bez preferované strany. Relativně příznivěji pak vyznívají odpovědi studentů, podnikatelů, nižších odborných zaměstnanců, řadových úředníků a provozních pracovníků, dotázaných, kteří sami sebe na pravolevé škále politické orientace řadí k pravici nebo k pravému středu, a voličů ANO či TOP 09.

Další otázka bloku se týkala samotné inflace, respektive její přijatelnosti v průběhu posledního roku.²

Graf 3: Názory na přijatelnost stávající inflace (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 12. – 19. 1. 2015, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují výsledky v grafu 3, mínění, že současná inflace je přijatelná, zastávají více než dvě pětiny dotázaných (44 %). Podíl respondentů vyjadřujících opačný názor je jen o málo nižší a dosahuje 39 %.

V porovnání s předchozím šetřením z roku 2014 se situace trochu zlepšila, když podíl těch, kdo stávající inflaci hodnotí jako nepřijatelnou, poklesl o 7 procentních

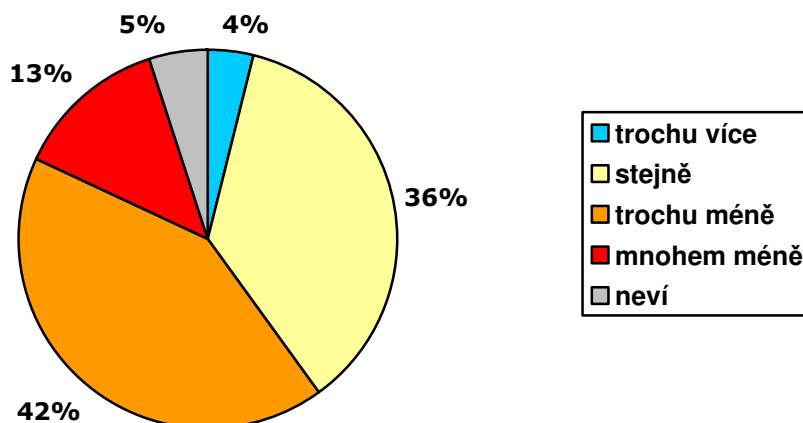
² Otázka: „A nyní o inflaci. Inflace znamená znehodnocení měny, takže se za stejně peněz nakoupí méně než dřív. Vy osobně jste inflaci v roce 2014 pociťoval jako spíše přijatelnou, nebo spíše nepřijatelnou?“

bodů, zatímco podíl těch, kteří inflaci hodnotí jako přijatelnou, o 6 procentních bodů vzrostl, a rozložení názorů se tak vrátilo zhruba k podobě z roku 2012.

Rozbor podle základních sociodemografických znaků ukázal, že jako přijatelnou současnou inflaci častěji vidí absolventi vysokých škol, podnikatelé se zaměstnanci, nižší odborní pracovníci, dotázaní s dobrou životní úrovní, ti, kdo se sami na pravolevé škále politické orientace řadí na pravici nebo do pravého středu, stoupenci ANO, lidé, kteří současnou ekonomickou situaci hodnotí buď jako dobrou, a ti, kteří v předchozí otázce uvedli, že si za svůj příjem mohou nakoupit více nebo stejně v porovnání se situací před rokem. Naopak častěji jako nepřijatelnou stávající inflaci hodnotí dotázaní ve věku nad 60 let, lidé se základním vzděláním (bez studentů) nebo se středním vzděláním bez maturity či vyučení, důchodci, nezaměstnaní, nekvalifikovaní dělníci, dotázaní se špatnou životní úrovní, lidé, kteří se sami politicky řadí jednoznačně na levici, voliči KSČM, rozhodnutí nevoliči bez preferované strany, respondenti, kteří současnou ekonomickou situaci v ČR hodnotí jako špatnou, a lidé, kteří si za příjem své domácnosti mohou nakoupit méně než před rokem.

Poslední otázka bloku se nepřímo zaměřila na inflační očekávání v tomto roce.³

Graf 4: Kolik bude moci nakoupit za stejný obnos v tomto roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 12. – 19. 1. 2015, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 1: Kolik bude moci nakoupit za stejný obnos v tomto roce – časové srovnání (%)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
mnohem více	0	0	0	0	0	0	0	0	0
trochu více	4	1	4	2	3	1	2	2	4
asi tak stejně	41	13	30	36	30	16	15	21	36
trochu méně	43	43	42	42	45	47	48	45	42
mnohem méně	8	40	19	16	18	34	32	29	13
neví	4	3	5	4	4	2	3	3	5

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

³ Otázka: „Myslíte si, že v tomto roce si budete moci nakoupit za stejné peníze mnohem více, trochu více, asi tak stejně, trochu méně, mnohem méně než dnes?“

Výsledky zachycené v grafu 4 a v tabulce 1 ukazují, že mírně nadpoloviční většina (55 %) občanů očekává nějaké znehodnocení měny, přičemž 13 % předpokládá, že za stejné peníze si bude moci nakoupit mnohem méně než dnes, a 42 % předpokládá, že to bude trochu méně než dnes. Naopak více než třetina (36 %) lidí se domnívá, že za týž obnos bude moci nakupovat stejně jako dnes, 4 % dokonce očekávají, že za stejné peníze bude možné nakoupit o trochu více.

Oproti minulému roku se inflační očekávání zřetelně zlepšila, když podíl těch, kdo očekávají, že si za stejné peníze budou moci nakoupit stejně, oproti loňsku o 15 procentních bodů vzrostl a naopak podíl těch, kdo předpokládají, že si koupí za stejné peníze mnohem méně než dnes, poklesl o 16 procentních bodů.

Relativně vyšší inflační očekávání se objevuje mezi lidmi ve věku nad 60 let, dotázanými se špatnou životní úrovní, důchodci, nezaměstnanými, lidmi, kteří se sami na pravolevé škále řadí k vyhraněné levici, dotázanými, kteří ekonomickou situaci v ČR vnímají jako špatnou, těmi, kterým se podle jejich vlastního vyjádření za poslední rok zhoršil reálný příjem domácnosti, a těmi, kdo stávající inflaci hodnotí jako nepřijatelnou. Naopak optimističtější jsou v tomto ohledu mladí lidé ve věku 15 až 19 let, respondenti s dobrou životní úrovní, studenti, řadoví úředníci nebo provozní pracovníci, příznivci ODS, dotázaní, kteří současnou ekonomickou situaci v ČR hodnotí jako dobrou, ti, kdo si za svůj příjem mohou nakoupit stejně nebo více než před rokem, a dotázaní, kteří současnou inflaci považují za přijatelnou.